



DET KONGELIGE  
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

## Rundskriv

---

Fylkesmenn og kommuner

Nr.  
F-03/2009

Vår ref  
200806066

Dato  
Januar 2009

### Tilskudd til faste plasser i midlertidige barnehagelokaler

1.	innledning.....	2
1.1	Generelt .....	2
1.2	Presiseringer i forhold til Rundskriv F-03-08.....	2
2.	formålet med tilskuddet .....	2
3.	tildelingskriterier .....	2
3.1	Nyetablerte barnehageplasser .....	2
3.2	Ordinær barnehage .....	3
3.3	Godkjent barnehage, jf. barnehageloven § 10 .....	3
3.4	Krav til konkret plan for den permanente barnehagen .....	4
3.5	Tidsfrist for å flytte barna over i permanente lokaler .....	4
4.	utmåling av tilskudd .....	4
4.1	Tilskuddsats .....	5
4.2	Utmåling .....	5
5.	brudd på vilkårene.....	5
5.1	Utsettelse .....	5
5.2	Tilbakebetalingskrav .....	5
6.	saksbehandling .....	6
7.	Kontroll .....	7
8.	Skatt på tilskudd til midlertidige lokaler .....	7
9.	Regnskapsføring i kommunene.....	7

## **1. INNLEDNING**

### **1.1 Generelt**

Målet for Regjeringen er at alle som ønsker barnehageplass, skal få tilbud om det. Et godt barnehagetilbud sikrer barna omsorg og læring, samtidig som det sikrer småbarnsforeldre mulighet til yrkesdeltakelse. Mange kommuner har stor etterspørsel etter barnehageplasser og noen har fortsatt ventelister. Regjeringen vil derfor i 2009 prioritere å fjerne barnehagekøene. Tilskudd til faste plasser i midlertidige barnehagelokaler skal bidra til dette.

Fra 1. januar 2009 har barn rett til barnehageplass i samsvar med barnehageloven 17. juni 2005 nr. 64 § 12a. Etter barnehageloven § 8 har kommunene plikt til å tilby plass i barnehage til barn under opplæringspliktig alder som er bosatt i kommunen, jf. § 12a. Tilskudd til faste barnehageplasser i midlertidige barnehagelokaler gis ved nyetablering av plasser i både kommunale og ikke-kommunale barnehager. Ordningen er midlertidig og skal stimulere barnehageeiere til å legge til rette lokaler som kan brukes midlertidig inntil den permanente barnehagen er ferdigstilt.

### **1.2 Presiseringer i forhold til Rundskriv F-03-08**

Det foreligger følgende presisering i forhold til fjorårets rundskriv:

- For tilskudd til midlertidige lokaler til barnehager som åpner i 2009 gjelder søknadsfrist som nevnt i rundskrivet pkt. 6. Søknadsfristen gjelder også for barnehager som åpnet i 2008 og som får tilskudd til midlertidige lokaler for nye plasser som tas i bruk i 2009 etter rundskrivet pkt. 3.1.

## **2. FORMÅLET MED TILSKUDET**

Tilskuddet til faste barnehageplasser i midlertidige lokaler er et virkemiddel for å øke kapasiteten i barnehagesektoren og skal bidra til at Regjeringens mål om full barnehagedekning nås.

## **3. TILDELINGSKRITERIER**

1. Gjelder kun etablering av nye barnehageplasser.
2. Barnehagen må være en ordinær barnehage.
3. Barnehagen må være godkjent iht. barnehageloven.
4. Det må foreligge en konkret plan for den permanente barnehagen med plass til alle barna.
5. Barna må flyttes over i den permanente barnehagen innen gitt tidsfrist.

Det understrekes at alle vilkår må oppfylles før barnehageeier har rett til å motta og beholde tilskuddet.

### **3.1 Nyetablerte barnehageplasser**

Med nyetablerte plasser menes en økning i antall barn med barnehageplass. Dette kan skje ved at barnehagen enten er en nystartet virksomhet, eller ved at virksomheten foretar en utvidelse av eksisterende barnehage som medfører en faktisk økning i antall barnehageplasser.

Ved utvidelse vil barnehagen motta tilskudd for de plassene som representerer en netto økning.

Eksisterende barnehage som f.eks. flytter til midlertidige lokaler i påvente av ny barnehage, kan ikke motta tilskuddet, da dette ikke fører til nye barnehageplasser.

Barnehager som mottok tilskudd til midlertidige lokaler i 2008, men som av ulike grunner ikke fikk fylt opp alle plassene på åpningstidspunktet, får tilskudd til midlertidige lokaler for nye plasser som tas i bruk i 2009. Bestemmelsene i dette rundskrivet gjelder også for tilskudd til disse plassene.

I tilfeller hvor den midlertidige barnehagen etableres i lokaler som tidligere har vært benyttet til barnehage, skal fylkesmannen vurdere hvorvidt det har funnet sted en reell nedleggelse og en reell nyetablering. Momenter i vurderingen av om det har skjedd en reell nedleggelse er at det har kommet inn ny barnehageeier og hovedsakelig nye medarbeidere og nye barn. Det stilles krav om at den gamle barnehagevirksomheten er meldt nedlagt, den nye er meldt åpnet og at kommunen har gitt ny godkjenning. Kommunen skal kontrollere at det har funnet sted en reell nedleggelse og en reell nyetablering. Fylkesmannen må i hvert enkelt tilfelle vurdere hvorvidt det har skjedd en reell nedleggelse og reell nyetablering.

Tilskuddet gis ikke til de samme lokalene flere ganger.

### **3.2 Ordinær barnehage**

Det er kun de ordinære barnehagene som oppretter faste plasser i midlertidige lokaler inntil den permanente barnehagen er ferdigstilt, som kan motta tilskuddet. Det vil si at særskilte barnehagetyper som familiebarnehager og åpne barnehager ikke kan motta tilskuddet. Tilskuddet til midlertidige lokaler kan utbetales til både kommunale og ikke-kommunale barnehageeiere.

Barna som får faste plasser i midlertidige lokaler skal motta det samme tilbudet i den midlertidige perioden som i den permanente barnehagen, og barn og personale skal flyttes samlet for å ivareta barnas behov for trygghet. Det ordinære investeringstilskuddet vil barnehageeier først ha anledning til å søke om ved overflytting av barna til den permanente barnehagen, i tråd med gjeldende regelverk for det enkelte budsjettår.

### **3.3 Godkjent barnehage, jf. barnehageloven § 10**

For å få tilskudd til faste plasser i midlertidige lokaler må den midlertidige barnehagen være godkjent, jf. barnehageloven § 10. Kommunen skal ved godkjenningen vurdere barnehagen i forhold til formål og innhold, jf. § 10, jf. §§ 1 og 2. Dette beror på en skjønnsmessig helhetsvurdering om lokalene og uteområdet er egnet som barnehage.

Det er en forutsetning at barnehager i midlertidige lokaler skal tilfredsstillende de samme krav til kvalitet og innhold som i permanente barnehager. Barnehagen skal drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet.

Departementet har fastsatt en veiledende arealnorm for inne- og utearealet. Veiledende norm for barns lekeareal inne er 4 kvadratmeter netto per barn over tre år og om lag 1/3 mer per barn under tre år. Utearealet i barnehagen bør være om lag seks ganger så stort som leke- og oppholdsarealet inne. Arealnormen bør følges i midlertidige barnehagelokaler når det gjelder innearealet. Arealnormen bør være et utgangspunkt også når det gjelder utearealet. Etablering av midlertidige barnehagelokaler er trolig mest aktuelt i pressområder, der det kan være

vanskelig å finne store nok tomter til å oppfylle den veiledende normen. Godkjenningsmyndigheten må vurdere barnehagens egnethet, og størrelsen på utearealet er kun ett av flere momenter i denne vurderingen. Det er videre et moment i vurderingen av egnetheten at barnehagen er midlertidig.

Barnehagens uteområde vil for de fleste barnehager normalt ligge i umiddelbar tilknytning til barnehagens lokaler. En barnehage kan likevel få godkjenning selv om barnehagen ikke kan sies å ha et eget uteområde som for eksempel er stort nok i henhold til den veiledende normen. Har barnehagen muligheter for å benytte et annet område i nærheten, kan dette veie opp for manglene ved eget uteområde. Hvorvidt det er for langt til et alternativt uteområde, vil blant annet bero på hvor lang tid det tar og hvor trygt det er å forflytte seg dit. Godkjenningsmyndigheten må også vurdere hvor trygt det alternative området er. Her vil det stilles ulike krav avhengig av om barnehagen befinner seg i bykjernen eller i landlige omgivelser.

### **3.4 Krav til konkret plan for den permanente barnehagen**

Det må foreligge en konkret plan om en permanent barnehage som har plass til alle barna, for å få tilskudd til midlertidige lokaler. Barnehageeier må sannsynliggjøre at alle barna som får fast plass i de midlertidige lokalene, også får plass i den permanente barnehagen.

For å kunne benytte en tomt til barnehage, må tomtens formål være i henhold til vedtatt reguleringsplan. Tidlig avklaring av reguleringsforholdet er vesentlig for hvor lang tid prosessen med å etablere en barnehage tar. Plan- og bygningsmyndigheten i kommunen har opplysninger om tomtens reguleringsformål og eventuelle bestemmelser knyttet til utnyttelsen. Hvis tomten ligger i et område regulert til annet formål enn barnehage, er det nødvendig med omregulering før bygging kan igangsettes. Den mest tidkrevende prosessen vil som oftest være å få gjennomført en reguleringsplan. En reguleringsplan gjennomgår flere tidkrevende faser før endelig vedtak fattes. Dersom tomten må reguleres til barnehageformål er det departementets vurdering at planen er konkret nok når forslaget til reguleringsplan er lagt ut til offentlig ettersyn.

### **3.5 Tidsfrist for å flytte barna over i permanente lokaler**

Den permanente barnehagen må tas i bruk innen en fastsatt frist. Barn og personale skal flyttes samlet for å ivareta barnas behov for trygghet.

Prosesen fram til en permanent barnehage er klar vil normalt gjennomgå flere forskjellige faser, bl.a. reguleringsplan, byggesaksbehandling og byggeprosess. Tiden det tar å regulere en tomt til barnehageformål vil variere. Etter dette må det søkes om byggetillatelse, og først når denne tillatelsen er gitt kan barnehageeier starte byggingen.

Fristen for å flytte barna fra de midlertidige lokalene til den permanente barnehagen settes til tre år. Tidsfristen regnes fra og med åpningsmåneden.

## **4. UTMÅLING AV TILSKUDD**

Tilskudd til faste plasser i midlertidige lokaler utmåles etter økning i antall barn med barnehageplass som følge av opprettelse av midlertidige lokaler i påvente av ferdigstillelse av en permanent barnehage. Tilskuddet tilfaller den som driver barnehagen (eier av barnehagevirksomheten).

#### 4.1 Tilskuddsats

Per barn	
Deltidsplass (under 33 timer per uke)	kroner 10 000
Heltidsplass (33 timer eller mer per uke)	kroner 20 000

#### 4.2 Utmåling

Tilskuddet beregnes ut fra barnets oppholdstid. Tilskuddsatsen er høyere for barn med heltidsplass enn for barn med deltidsplass. Søknad om tilskudd kan først fremmes når barnehageplassene i de midlertidige lokalene er tatt i bruk, og innen 2010. Tilskudd utmåles maksimalt for det antall barn det er plass til innenfor barnehagens godkjenning og iht. planene for den permanente barnehagen. Tilskudd gis uavhengig av om de barna som tilbys plass i den nye barnehagen har gått i barnehage tidligere.

### 5. BRUDD PÅ VILKÅRENE

Ved eierskifte i barnehagen i perioden før barna flyttes til den permanente barnehagen, skal overdrager gjøre ny eier kjent med at det er gitt tilskudd på de vilkår som følger av rundskrivet. Unnlatelse av dette kan medføre erstatningsansvar for overdrager.

#### 5.1 Utsettelse

Det kan oppstå ulike problemer ved regulering av barnehagetomter og bygging av barnehagebygg mv. Det kan søkes om utsettelse dersom tidsfristen på tre år for å flytte barna til den permanente barnehagen ikke overholdes.

Vurderingen om utsettelse skal ta hensyn til om barnehageeier kan lastes for forsinkelsen. Det kan gis utsettelse dersom for eksempel arkeologiske funn har forsinket byggearbeidet. Det skal derimot ikke gis utsettelse dersom barnehageeier ikke har nyttet tiden effektivt og selv kan lastes for forsinkelse i flere prosesser.

For å få utsettelse må det foreligge en konkret plan som kan innfris innen nærmeste framtid, og det gis bare utsettelse én gang.

Utsettelse skal ikke gis rutinemessig og terskelen for å gi utsettelse skal være høy. Barnehageeier søker om utsettelse til fylkesmannen som må vurdere hvert enkelt tilfelle konkret. Kunnskapsdepartementet er klageinstans.

#### 5.2 Tilbakebetalingskrav

Alle vilkår må oppfylles før barnehageeier har rett til å motta og beholde tilskuddet. Dersom vilkåret om at barna flyttes over i permanent barnehage samlet ikke oppfylles, skal tilbakebetalingskrav vurderes. Kommunen og fylkesmannen må kontrollere at vilkåret om overflytting av barna innen tidsfristen oppfylles, se kapittel 7. Barnehageeier må videre drive med tilnærmet samme kapasitet i den permanente barnehagen som i de midlertidige lokalene. Begrepet *tilnærmet samme kapasitet* tar høyde for at barnehagen i kortere perioder kan ha færre barn enn det man har fått utbetalt tilskudd for. Det er kun driftsendringer som innebærer en permanent reduksjon i antall barn, som kan utløse krav om at hele eller deler av tilskuddet må betales tilbake.

Krav om tilbakebetaling av tilskuddet skal foretas etter en skjønnsmessig vurdering. Ved brudd på vilkårene skal fylkesmannen vurdere om hele eller deler av tilskuddet skal kreves tilbakebetalt. Tilskuddet skal ikke kreves tilbakebetalt hvis det vil være urimelig overfor barnehageeier. Fylkesmannens vedtak om tilbakebetaling kan påklages til Kunnskapsdepartementet.

Kommunen har ansvar for å innkreve beløp som skal tilbakebetales fra ikke-kommunale eiere.

## 6. SAKSBEHANDLING

Søknad om tilskudd til midlertidige barnehagelokaler fremmes på blankett F-4227 *Søknad om tilskudd til faste plasser i midlertidige barnehagelokaler*. Barnehageeier sender søknaden til den kommunen barnehagen ligger i. Kommunen kontrollerer søknaden og sender den videre til fylkesmannen.

**Barnehageeier** er ansvarlig for at blanketten er korrekt utfylt i henhold til bestemmelsene i dette rundskrivet. Barnehageeier skal kunne dokumentere opplysningene i søknaden i form av kopi av åpningsmelding, ev. endringsmelding og godkjenning, jf. barnehageloven § 10, kopi av plansak til offentlig ettersyn og en tidsplan for arbeidet med den permanente barnehagen (bygging mv.). Videre må barnehageeier sannsynliggjøre at alle barna som får fast plass i de midlertidige lokalene også får plass i den permanente barnehagen. Med sin underskrift bekrefter barnehageeier at opplysningene i søknaden stemmer med faktiske forhold og at tilskuddet vil bli nyttet etter forutsetningene. Søknad om tilskudd kan først fremmes når barnehageplassene i de midlertidige lokalene er tatt i bruk. Eiere av barnehager som åpner i 2009 må fremme søknad om tilskudd til midlertidige lokaler innen utgangen av 2010. Barnehagens åpningsmelding og godkjenning danner grunnlag for når barnehagen anses for å være åpnet.

**Kommunen** skal kontrollere at vilkårene for å motta tilskuddet er til stede før søknaden sendes til fylkesmannen. Kommunen skal kontrollere at det søkes for korrekt antall barn fordelt på oppholdstid og alder, jf. blankett F-4197 *Melding om åpning av barnehage*. Kommunen skal kontrollere at barnehagen ikke har tatt inn flere barn enn det er plass til innenfor barnehagens godkjenning og iht. planene for den permanente barnehagen. I tilfeller hvor den midlertidige barnehagen etableres i lokaler som tidligere har vært benyttet til barnehage, skal kommunen kontrollere at det har funnet sted en reell nedleggelse og en reell nyetablering. Kommunen underskriver søknaden og bekrefter ved dette at søknaden er kontrollert.

**Fylkesmannen** fatter vedtak om tildeling av tilskuddet. Fylkesmannen skal foreta en formalia- og rimelighetskontroll av opplysningene i søknaden. Fylkesmannen skal sende søknader som er mangelfullt utfylt eller dokumentert tilbake til kommunen.

I tilfeller hvor den midlertidige barnehagen etableres i lokaler som tidligere har vært benyttet til barnehage, skal fylkesmannen vurdere hvorvidt det har funnet sted en reell nedleggelse og en reell nyetablering.

Fylkesmannens vedtak er et enkeltvedtak etter lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven), og reglene i forvaltningsloven kap. IV–VI kommer dermed til anvendelse. Fylkesmannens vedtak kan påklages til Kunnskapsdepartementet, jf. forvaltningsloven § 28 første ledd.

Tilskuddet utbetales til kommunen, også for ikke-kommunale barnehager. Kommunen skal uten ugrunnet opphold videreformidle tilskuddet til ikke-kommunale barnehager. Fylkesmannen skal ved utbetaling av tilskuddet sørge for at mottaker gjøres kjent med at departementet eller Riksrevisjonen kan iverksette kontroll med at tilskuddsmidlene blir nyttet etter forutsetningene, jf. bevilgningsreglementet § 10 og lov 7. mai 2004 nr. 21 om Riksrevisjonen § 12. Fylkesmannen fører kontroll på vegne av departementet.

## **7. KONTROLL**

Kommunen har et ansvar for å føre kontroll med at vilkårene for tilskuddet blir overholdt, særlig i forhold til bestemmelsene om frist for overflytting av barna til den permanente barnehagen. Dette skal skje gjennom årsmeldinger, åpnings- og endringsmeldinger og gjennom det generelle tilsynet kommunen har ansvar for å utøve overfor all barnehagevirksomhet i kommunen, jf. barnehageloven § 16. Dersom vilkårene for tilskuddet ikke overholdes, skal kommunen underrette fylkesmannen.

Fylkesmannen skal foreta en formalia- og rimelighetskontroll av opplysningene i søknaden, jf. kapittel 6. I tillegg skal fylkesmannen foreta stikkprøver av opplysningene som er grunnlag for tildeling ved saksbehandling av søknader om tilskudd. Fylkesmannen har også et ansvar for å føre kontroll med at vilkårene knyttet til tildelt tilskudd blir overholdt. Fylkesmannen skal foreta stikkprøvekontroller. Gjennomførte kontrolltiltak skal dokumenteres tilfredsstillende.

## **8. SKATT PÅ TILSKUDD TIL MIDLERTIDIGE LOKALER**

Etter lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 5-1 er som hovedregel enhver fordel vunnet ved virksomhet skattepliktig inntekt. Tilskudd til faste plasser i midlertidige lokaler vil være skattepliktig inntekt for barnehager som anses å drive virksomhet i skattelovens forstand. Enkelte private foreldredrevne barnehager organisert som selskap eller innretning med begrenset ansvar kan etter en helhetsvurdering anses som skattefrie institusjoner etter skatteloven § 2-32. Vilåret er at barnehageaktiviteten er av ideell karakter. Dette kan være tilfelle der plassene prises til tilnærmet selvkost og det ikke tas sikte på vedvarende overskudd. For slike skattefrie institusjoner vil tilskudd til faste plasser i midlertidige lokaler ikke være skattepliktig inntekt.

Nærmere informasjon om skatteplikt av tilskudd til midlertidige lokaler kan fås ved henvendelse til Skatteetaten.

## **9. REGNSKAPSFØRING I KOMMUNENE**

Tilskudd til kommunens egne barnehager føres på funksjon 221 – Førskolelokaler og skyss. Tilskudd til kommunale barnehager inntektsføres på art 700 (refusjon fra staten). Føring av tilskudd til kommunale barnehager foretas i drifts- eller investeringsregnskapet i henhold til KRS (F) nr. 4 om skillet mellom drift og investering. Etter vurdering av Foreningen for god kommunal regnskapsskikk regnskapsføres tilskuddet i drifts- eller investeringsregnskapet avhengig av om tilskuddet dekker drifts- eller investeringsutgifter. Eventuelt ubrukt del av tilskuddet avsettes til bundet drifts- eller investeringsfond, avhengig av om tilskuddet skal anvendes til å finansiere drifts- eller investeringsutgifter.

Tilskudd til ikke-kommunale barnehager føres i kommunens driftsregnskap (kontoklasse 1) på funksjon 221. Tilskudd til ikke-kommunale barnehager inntektsføres på art 810 (andre statlige overføringer) og utgiftsføres på art 470 (overføringer til andre (private)).